

Od Innichena do Perche

Innichen

Innichen leži na 1175 m nadmorske višine blizu izvira Drave in ima 3000 prebivalcev. Bavarski vojvoda Tassilo III. je l. 769 tu ustanovil benediktinski samostan in mu poklonil del Pustriške doline med Abfaltersbachom na vzhodu in Welsbergom na zahodu. Samostan je že od samega začetka pripadal škofiji Freising, pod katero je od 10. stol. (od l. 973) spadalo tudi gospostvo Škofja Loka. Freising je sicer že na začetku 13. stol. izgubil velik del svoje posesti znotraj gospostva Innichen. Sam kraj Innichen, ki je zrasel ob istoimenskem samostanu, pa je vse do razpustitve cerkvenih zemljiških posesti l. 1803, tako kot Loško gospostvo pripadal Freisingu.

Benediktinski samostan je moral opravljati misijonsko delo med Slovani in hkrati voditi naseljevanje bavarskih kmetov na področju med Welsbergom in Abfaltersbachom: To področje je bilo takrat bolj šibko naseljeno z alpskimi Romani. Do 12. stoletja so iz tega benediktinskega samostana vršili dušnopastirsko službo. Vse kaže, da so to delo bolj pomanjkljivo upravljali, zato je freisinški škof Otto l. 1142 ta benediktinski samostan povišal v kolegialni samostan za posvetne duhovnike. Družba tega kolegialnega samostana je štela 20 članov, ki sta jih vodila prošt in dekan. 11 jih je stanovalo v Innichnu, drugi pa so delovali kot dušni pastirji v visoki Pustriški dolini v prafarah Innichen, Sillian, Toblach in Niederdorf, ter v od njih odvisnih podružnicah, ki jih je prav tako ustanovil škof Oto. Vsa ta dušnopastirska mesta so spadala pod samostan. Samostansko cerkev v Innichenu so postavili v več fazah od 12. do 13. stol. Župnije so postopoma prišle do svojih cerkva, kot npr. nadangelu Mihaelu posvečena župnijska cerkev v Innichenu.

Vse dokler ni cesar Jožef II. l. 1785 samostana razpustil, je bil Innichen duhovno in gospodarsko središča področja med Abfaltersbachom in Welsbergom ter ostane močno romarsko središče vse do sedanjosti. Visoko so častili tako upodobitev križanja iz 1250 kot relikvije svetega Kandida. Do 1. svetovne vojne so vsako leto sem priromali iz freisinških posesti na Gorenjskem. Iz Innichena se proti jugu odcepi dolina Sexten, iz katere se preko prelaza Kreuzberg pride v dolino reke Piave.

Toblach

Leži na nadmorski višini 1200 m in ima 2800 Prebivalcev. Župna cerkev sv. Janez Krstnika, v naselju Aufkirchen je romarska cerkev žalostne Matere božje, v naselju Wahlen pa cerkev sv. Nikolaja. Toblach, ki je bil prvič omenjen že v 10. stol., je bil vedno tesno povezan z Innichenom. Po izgradnji železnice skozi Pustriško dolino (1870/72) je Toblach postal turistični center. V Grand Hotelu Südbahn je prebivala tudi cesarica Elizabeta (Sissi), v gostišču Schluderbach pa komponist Gustav Mahler.

Niederdorf

Leži na nadmorski višini 1100 m in šteje 2890 prebivalcev. Župnijska cerkev je posvečena prvemu mučencu sv. Štefanu. Najstarejša omemba Niederdorfa sega v l. 994. Kot prafara visoke Pustriške doline, enako kot Niederdorf, Toblach in Sillian, je bil tudi ta kraj vedno tesno povezan z Innichenom. Do gradnje Pustriške železnice v letih 1870/72 je Niederdorf predstavljal severno vozlišče Strade Allemande, ki je s področja reke Piave vodila skozi

Cortino do Pustriške doline in po njej proti zahodu. Kot Toblach je tudi Niederdorf že zgodnje turistično naselje.

Welsberg

Leži na nadmorski višini 1080 m in ima skupaj s krajem Taisten okoli 3000 prebivalcev. Severno od kraja se odcepi stranska dolina Gsies. Welsberg se ima za svoj nastanek zahvaliti gradu Welsperg, ki so si ga okoli l. 1200 dali postaviti goriško-tirolski grofje. Do 19. se je kraj imenoval *Zell bei Welsperg*; beseda *Zell* izhaja iz celice, majhne izpostave benediktinskega samostana v Innichenu (še iz časa preloma iz 1. v 2. tisočletje). Welsberg je tudi rojstni kraj največjega tirolskega baročnega slikarja Paula Troger (1698-1762), ki je poslikal tudi briksensko stolno cerkev.

Olang

Občino Olang sestavljajo Ober-, Mitter- in Niederolang, to so zgornji, srednji in spodnji del vasi ter vas Geiselsberg. Občina leži v široki kotlini na nadmorski višini pribl. 1000 m. Proti jugu vodi dolina na Bergfall do prelaza Furke, preko katerega se pride do ladinskega Enneberga. Proti severu se odcepi stranska dolina Antholz ob najbolj severnem predgorju Dolomitov – severno in južno pa so že prednje straže alpskega grebena. Imena Olang, Taisten in Innichen so keltskega izvora: iz keltske besede *Aulaca*, kar naj bi pomenilo premoženje nekega Aulosa. V nemščini se je ta beseda preoblikovala v *Olaga* (izpričano že v 10. stol.) in na koncu v *Olang*. Ladinska beseda za Olang je *Valdáura* (Dolina Aulosa), iz katere je nastala današnja italijanska oblika imena Valdaóra.

Percha

Vas Percha leži na nadmorski višini okoli 900 m in je upravno središče občine Percha, h kateri spadajo še naselja Ober- in Unterwielenbach, Nasen, Litschbach, Wielenberg, Aschbach in Platten. Na pragu doline zahodno od Perche se zaključi zgornja Pustriška dolina. Župnijska cerkev je posvečena sv. Kasijanu, zaščitniku briksenske škofije, po čemer lahko sklepamo, da je kraj ustanovila cerkvena kneževina Brixen. Že v 7. stol se naselje imenuje Perchach, kar pomeni z brezami zasajeno področje.